

МУЗЕЙНА ПЕДАГОГІКА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Скриль В.І. (Полтава)

У першочерговому завданні виховання підростаючого покоління поряд з родиною, навчальними закладами свою велику роль відіграють музеї.

Музейна педагогіка – це не шкільна педагогіка. Вона має свої відмінності і особливості. І випливають вони з самого функціонального призначення музеїв : збирати, зберігати, досліджувати і популяризувати культурні надбання. Володіючи безцінними історичними скарбами, музеї можуть використовувати їх для формування майбутніх поколінь.

Активно використовуючи всі форми музейної роботи, співпрацюючи з школами та ВУЗами, наукові співробітники музею І.П.Котляревського плідно працюють на ниві культурного розвою нації, формуючи, почуття національної гордості, любові до рідного краю через безсмертне слово нашого видатного земляка.

Виклики життя, намагання йти в ногу з часом наповнює класичну музейну роботу новим змістом. При цьому незмінно зростає роль наукового співробітника музею. Щоб успішно вирішувати нові завдання, музейному працівнику слід постійно вчитися , оволодіваючи новими знаннями не лише в літературознавстві, а також орієнтуватися в культурології, народознавстві, історії набувати навичок психолога і актора.

Такий широкий обсяг зацікавлень змушує і музей, і його працівників бути у постійному пошуку. Зупинитись у постійному вдосконаленні – значить безнадійно відстати.

Відвідування музею ми розглядаємо як корисне не лише з пізнавальною метою, а також як можливість впливу на формування ціннісних орієнтирів. Саме тому заходи, які проводить музей для освітніх закладів, часто розширюють межі літературознавства, а стосуються історії, краєзнавства та народознавства.

Вважаємо, що освітнім закладам в виховній роботі з учнями слід ширше використовувати музейні скарби і глибше співробітничати з музеями, як носіями духовної культури.

Знайомство з музеєм дає дітям те, що не можуть забезпечити найновіші досягнення нашого технократичного часу – безпосередній дотик до культурних цінностей.

Двері музею І.П.Котляревського широко відчинені для будь-якої категорії відвідувачів, та найперша наша увага до дітей. Робота з дітьми починається з роботи з педагогічними колективами, керівниками навчальних закладів, очільниками управлінь освіти та культури міськвиконкому.

Кожного року працівники літературно – меморіального музею І.Котляревського відвідують педагогічні серпневі конференції, виступають на секційних засіданнях вчителів української мови та літератури, пропонуючи напрямки співпраці школи та музею на весь навчальний рік.

Намагаючись створити найсприятливіші умови для відвідування музеїв, ось уже три роки поспіль в місті проводиться акція “ Школяр в музеї “. Вона організована спільно з ініціативи управлінь освіти та культури міськвиконкому і дає право пільгового відвідування музеїв учнями полтавських шкіл під час шкільних канікул. Таке піклування про підростаюче покоління з боку міської влади особливо важливе в цей складний економічний час, а також дає можливість поєднати зусилля музею і школи у спільній меті – виховання молоді на світоглядних цінностях, які не підлягають перегляду.

Звичайно, кожен музей знаходить свою стежку до серця відвідувача,

використовуючи для цього як традиційні, випробувані форми роботи, так і впроваджуючи нові авторські методи культурно-освітньої діяльності, які диктує сьгоднішнє життя. Однією з новацій у масовій роботі з відвідувачами є театралізовані екскурсії за участю провідних акторів Полтавського обласного музично-драматичного театру.

Працюючи з талановитою молоддю, намагаючись заохотити дітей до творчості, розвинути їхні таланти і здібності, наш музей першим серед літературних музеїв України запровадив власну літературну премію для учнівської молоді загальноосвітніх шкіл міста на кращий поетично-гумористичний твір. За умовами конкурсу вручення премії відбувається щороку 9 вересня в день народження І.П.Котляревського. Треба визнати, що твори, які подають діти на конкурс, рік від року стають більш вартисними, а творчі роботи переможців премії увійшли до збірки «Голоси Енеєвих нащадків». Свято вручення премії давно переросло музейні рамки і набуло загальноміського масштабу.

Наукові співробітники музею за ці роки стали провідними фахівцями у галузі літературного краєзнавства.

Уже багато років підряд в музеї діє музейний всеобуч, де адресно, спеціально для потреб школи із чітким плануванням на весь навчальний рік наукові співробітники музею розробили цикли лекцій за двома напрямками – літературознавчого та народознавчого.

Така робота музею сприяє вдосконаленню навчально-виховного процесу, розвитку творчих інтересів, спонукає до краєзнавчої, науково-дослідної роботи, допомагає педагогічному колективу у впровадженні нових, нетрадиційних форм роботи за інтересами, надає можливість використати матеріали з фондів збірок музею у виховному процесі.

Для розширення зацікавленень відвідувачів напередодні відзначення 300-ліття Полтавської битви наукові співробітники музею розробили екскурсію «Хата біля старої брами». Ця екскурсія проводиться не в залах музею, а розповідь переноситься з запрошенням гостей до Білої альтанки, під час якої гості можуть здійснити цікаву мандрівку у Полтаву прадавніх часів, поринути у буремні часи полтавської битви, побачити Полтаву очима І.П.Котляревського.

Для школярів, гімназистів, ліцеїстів у музеї відбуваються не лише екскурсії, лекції та наукові консультації. Цікавими для дітей є презентації книг, відкриття нових виставок, проведення літературно-музичних вечорів, круглих столів, зустрічей з письменниками, етнографами, літературознавцями, акторами, майстрами народної творчості.

Традиційними в музеї стали конкурси на краще читання та сценічне втілення творів І.П.Котляревського, Т.Г.Шевченка, Лесі Українки, Г.Сковороди. У цих конкурсах беруть участь не лише учні полтавських шкіл, але також і шкіл області.

Пропагуючи творчість талановитих сучасників, в музеї І.П.Котляревського приділяємо велику увагу виставковій роботі. У нас чудові творчі стосунки з Полтавською організацією Національної спілки художників України, обласним відділенням Спілки народних майстрів, фотохудожників, факультету технології та дизайну Полтавського Національного педагогічного університету, приватними колекціонерами.

Та особливу увагу ми приділяємо популяризації дитячої творчості. Багаторічна творча співпраця поєднує музей І.Котляревського та вихованців ліцею № 1. Учні образотворчого відділення щороку презентують свої кращі творчі роботи. Ми тісно співпрацюємо з позашкільними навчальними закладами – з Полтавською художньою школою, обласним центром

естетичного виховання учнівської молоді, вихованцями Палацу дитячої та юнацької творчості, кімнатами школярів за місцем проживання. Всі вони мають пріоритетне право для популяризації своїх творчих здобутків на виставкових площах музею І.П.Котляревського та меморіальної Садиби письменника.

Тісна співпраця на протязі багатьох років склалась у музею з дитячими музичними школами міста та з «Малою академією мистецтв». Виступи вихованців цих мистецьких закладів є окрасою майже всіх масових заходів, які проходяться в музеї.

В наш нелегкий час є такі категорії дітей, які потребують всебічної підтримки. Це діти-сироти, діти з особливими потребами, діти з багатодітних сімей, діти-чорнобильці. Музей постійно проводить соціально-мистецькі заходи для цієї категорії відвідувачів, де обділені долею діти є не лише гостями, а й активними учасниками благодійних програм. Особливо тісна співпраця у нас налагоджена зі школою-інтернатом №2, притулком для неповнолітніх «Любисток».

Літературно-меморіальний музей І.П.Котляревського став творчою лабораторією для студентів-філологів Полтавського Національного педагогічного університету ім. В.Г.Короленка. Щороку під час культурологічної практики студенти отримують базові поняття з питань музезнавства, знайомляться з історією музею, правилами та принципами формування музейної колекції, особливостями побудови експозиції, з основними методами наукової, масової та виставкової роботи.

Вибудовуючи роботу з навчальними закладами, ми розуміємо, що майбутнє нації залежить від того, якими виростуть наші діти, які цінності ми закладемо в їхні душі. Відомо те, що музей – це скарбниця народної мудрості і культури. Тож треба виховувати у молоді потребу відвідувати музеї знову і знову, набираючись мудрості, духовності, прихилившись до високих надбань рідної культури.

МОДЕЛЬ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСІОГЕНЕТИЧНОГО АСПЕКТУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ А. С. МАКАРЕНКА

Ткаченко А. В. (Полтава)

Професійний розвиток особистості як окремий аспект теоретичної і практичної спадщини видатного вітчизняного педагога А. С. Макаренка є цінним невикористаним джерелом для розв'язання комплексу нагальних питань підготовки людини-професіонала.

Вихідним моментом в даному дослідженні є ретельна текстологічна робота, адже аналіз професіогенетичної термінології Макаренка дозволяє вирішити низку важливих завдань в контексті вивчення місця проблеми професійного розвитку особистості в його педагогічному доробку.

Принаймні, наші сподівання орієнтовані в напрямку декількох цілком реальних цілей, що полягають у отриманні відповідей на запитання:

1. Наскільки часто проблема професійного розвитку особистості знаходила відображення на сторінках творів педагога?
2. У межах якої терміносистеми Макаренко намагався розкрити власні уявлення щодо феномену професійного розвитку?
3. Які групи явищ загального проблемного поля знайшли відображення у авторській терміносистемі Макаренка?
4. Наскільки усталеною і розвиненою була прийнята Макаренком